

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<p>ПОГОДЖЕНО Протокол засідання Вченої ради Інституту вищої освіти НАПН України «31» травня 2018 р. № 5</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ директора Інституту вищої освіти НАПН України «12» червня 2018 р. № 12</p>
---	---

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ, ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВИХ СТУПЕНІВ І НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ

ІНСТИТУТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ

Київ – 2018

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ, ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВИХ СТУПЕНІВ І НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ
ІНСТИТУТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність аспірантів, докторантів, здобувачів наукових ступенів і наукових працівників Інституту вищої освіти НАПН України (далі – Положення) розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки в Україні відповідно до національних пріоритетів і світових стандартів шляхом забезпечення та покращення якості вищої освіти та фундаментальних і прикладних наукових досліджень.

1.2. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової діяльності Інституту вищої освіти НАПН України (далі – Інститут) під час навчання, викладання, досліджень.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень аспірантів, докторантів, здобувачів наукових ступенів і наукових працівників на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих стандартів в освітньому процесі та науковій діяльності Інституту, запобігання порушенням академічної доброчесності.

1.4. Положення базується на загальнолюдських цінностях, нормах і принципах Європейського простору вищої освіти та Європейського дослідницького простору, зокрема Бухарестської декларації з етичних цінностей. Принципи академічної доброчесності представлені в Кодексі академічної доброчесності Інституту (додаток 1).

1.5. Положення розроблено з урахуванням вимог Цивільного кодексу України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» і Статуту Інституту.

1.6. Положення є невід’ємною складовою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти і наукової діяльності Інституту.

1.7. Наукові працівники Інституту, аспіранти, докторанти, здобувачі наукових ступенів зобов’язані ознайомитися з Кодексом академічної доброчесності (додаток 1), Положенням про академічну доброчесність та Декларацією академічної доброчесності Інституту (додаток 2) і письмово підтвердити згоду на їх дотримання.

2. Основні визначення та терміни

2.1. Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу та наукової діяльності

під час навчання, викладання та провадження досліджень з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень.

2.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

2.3. Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів у статтях як нових наукових результатів.

2.4. Фабрикація – вигадкування даних чи фактів та їх використання в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

2.5. Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень.

2.6. Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

2.7. Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої, наукової діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

2.8. Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

2.9. Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

3. Дотримання принципів академічної доброчесності

3.1. Дотримання принципів академічної доброчесності *аспірантами, докторантами та здобувачами наукових ступенів* передбачає:

- ✓ дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної та наукової діяльності, використані методи, методики дослідження і джерела інформації;
- ✓ самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

3.2. Дотримання принципів академічної доброчесності *науковими працівниками* передбачає:

- ✓ дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- ✓ надання достовірної інформації про методи, методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну освітню і наукову діяльність;
- ✓ контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти
- ✓ об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

4. Заходи попередження академічної недоброчесності

4.1. Ознайомлення наукових працівників, аспірантів, докторантів і здобувачів наукових ступенів із Кодексом академічної доброчесності Інституту та Положенням про академічну доброчесність.

4.2. Проведення семінарів для наукових працівників, аспірантів, докторантів і здобувачів наукових ступенів щодо дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права, правил цитування джерел інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей при підготовці наукової продукції, об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Інституту.

4.3. Розроблення, оновлення та розміщення на Інтернет-сайті Інституту методичних матеріалів щодо дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права, посилань і правил цитування джерел інформації.

4.4. Здійснення технічної перевірки (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) та експертної оцінки щодо відсутності/наявності академічного плагіату в дисертаціях здобувачів наукових ступенів, в науковій продукції (статтях, аналітичних матеріалах, методичних рекомендаціях, монографіях тощо) за результатами НДР Інституту.

5. Порушення академічної доброчесності

5.1. Порушенням академічної доброчесності вважається недотримання Кодексу академічної доброчесності (додаток 1) академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

6. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

6.1. Аспіранти, докторанти, здобувачі наукових ступенів та наукові працівники несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

6.2. Порушення академічної доброчесності можуть мати наступні наслідки:

для аспірантів та працівників Інституту, які здобувають науковий ступінь поза аспірантурою:

- ✓ повторне проходження оцінювання (іспит тощо);
- ✓ повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- ✓ позбавлення академічної стипендії;

- ✓ відрахування із аспірантури;
- ✓ позбавлення права здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою;
- ✓ відмова у наданні висновку щодо наукової та практичної цінності результатів дисертаційного дослідження;
- ✓ зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Інституту незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

для докторантів і здобувачів наукових ступенів:

- ✓ зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Інституту незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

для наукових працівників:

- ✓ попередження;
- ✓ догана;
- ✓ відмова у рекомендації про присвоєння вченого звання;
- ✓ позбавлення права брати участь у роботі спеціалізованої вченої ради Інституту.

7. Комісія з академічної доброчесності

7.1. Із метою дотримання академічної доброчесності в Інституті створюється Комісія з питань академічної доброчесності у кількості 5 осіб (далі – Комісія), із них голова Вченої ради, уповноважений представник трудового колективу, голова Ради молодих вчених і 2 осіб за рекомендацією Вченої ради.

7.2. Повноваження Комісії:

- ✓ розглядати заяви щодо порушення академічної доброчесності, здійснювати їх аналіз та готувати відповідні висновки;
- ✓ залучати до експертизи фахівців із відповідної галузі знань, а також використовувати технічні та програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- ✓ готувати пропозиції щодо забезпечення академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності Інституту;
- ✓ інші повноваження відповідно до вимог законодавства України та нормативних актів Інституту.

7.3. Комісія наділяється правом самостійно ініціювати перевірку дотримання академічної доброчесності аспірантами, докторантами, здобувачами наукових ступенів і науковими працівниками Інституту та надавати пропозиції директору Інституту щодо вживання відповідних заходів.

7.4. Склад Комісії затверджується наказом директора Інституту. Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

7.5. Комісія зі свого складу обирає Голову, заступника та секретаря. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до

розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар.

7.6. Організаційною формою роботи Комісії є засідання.

7.7. Комісія має надати можливість особі, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності, ознайомитися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подати до них зауваження, особисто або через представника надати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, взяти участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

7.8. На засідання Комісії запрошуються особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності. Про дату, час і місце проведення засідання особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, попереджається щонайменше за два дні.

7.9. Рішення Комісії приймається відкритим голосуванням і вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні, оформлюється протоколом за підписом Голови та секретаря.

7.10. За результатом проведеного засідання Комісія готує висновок щодо підтвердження чи спростування факту порушення академічної доброчесності. За умови підтвердження факту порушення академічної доброчесності у висновку зазначаються пропозиції щодо вживання відповідних заходів згідно з п. 7 цього Положення. Зазначений висновок надається для ознайомлення особі, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, та подається директору Інституту для подальшого розгляду і прийняття рішення.

7.11. Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу перед Вченою радою Інституту.

8. Порядок подання апеляції та її розгляд

8.1. У разі незгоди з висновком Комісії особа, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності, має право оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності.

8.2. Апеляція подається особою, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, особисто на ім'я директора Інституту в триденний термін після дати отримання висновку Комісії для ознайомлення.

8.3. Для розгляду апеляції створюється Апеляційна комісія (3-5 осіб), до складу якої запрошуються, за їх згодою, інші особи – експерти із відповідної проблеми, які не є працівниками Інституту.

8.4. Апеляція розглядається Апеляційною комісією у термін, визначений у розпорядженні директора Інституту.

8.5. За результатами розгляду апеляції особи, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності, Апеляційна комісія формулює висновок, який підписують члени Комісії.

9. Заключні положення

9.1. Це Положення погоджується з радою молодих вчених у частині їхньої відповідальності, затверджується рішенням Вченої ради Інституту та вводиться в дію наказом директора Інституту.

9.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом директора Інституту.